

Sauda kommune

STRATEGISK NÆRINGSPLAN SAUDA

Vedtatt i kommunestyret 21/6/2017

Adresse

Postboks 44, 4201 SAUDA

Kontakt:

52 78 62 00
post@sauda.kommune.no

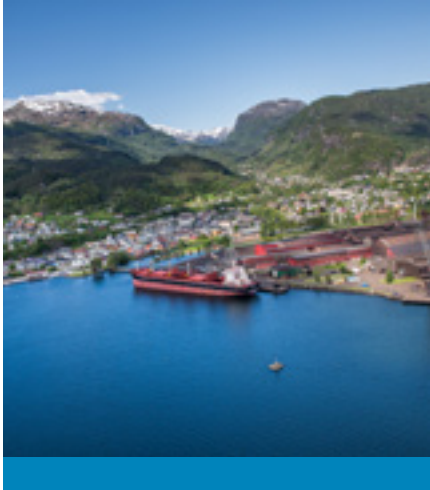
Web:

www.sauda.kommune.no

Innhold

s. 3	Innledning
s. 5	Sauda kommune
s. 6	Konkretisering av ny rolle
s. 10	Styrker og svakheter
s. 10	Oversikt vilkår Sauda
s. 11	Føringer for valg og prioriteter
s. 12	Hovedstrategier med tiltak
s. 15	Satsingsområder
s. 15	Satningsområder definert gjennom regionalt omstillingsprogram Sauda
	Vekst i eksisterende næringsliv
	Handel og reiseliv
	Datasenter og annen energiforedlende virksomhet
s. 16	Organisering og finansiering
	Vedlegg

1. Innledning

Folk skaper arbeidsplassar, og folk skaper steder. For å få og beholde folk må det finnes både et variert arbeidsliv og gode bo- og livskvaliteter. Skapertrang, bo-lyst og bli-lyst må dyrkes. Det krever verktøy for næringsutvikling, bredt utdanningstilbud, variert kultur- og idrettstilbud, sentrumsfunksjoner, og rikt rom for rekreasjon med gode oppvekstvilkår.

For å lykkes med samfunns- og næringsutviklingen må det mobiliseres bredt. Derfor blir kommune, næringsliv, grunneiere, utdanningsinstitusjoner, lag og organisasjoner og ildsjeler sentrale aktører i arbeidet med å utvikle framtidens Sauda. Folkehelse, arealplanlegging, samferdsel, miljø og energi er viktige tema for næringsutvikling. Derfor må denne planen sees i sammenheng med til en hver tid gjeldende planer på disse områdene.

Formålet med strategisk næringsplan er å skape bedre resultater for Sauda. En forutsetning for å lykkes er at Sauda kommune fyller rollen som tydeligere samfunns- og næringsutviklingsaktør og inngår i flere og sterkere lokale og regionale partnerskap med ambisjoner om vekst og utvikling.

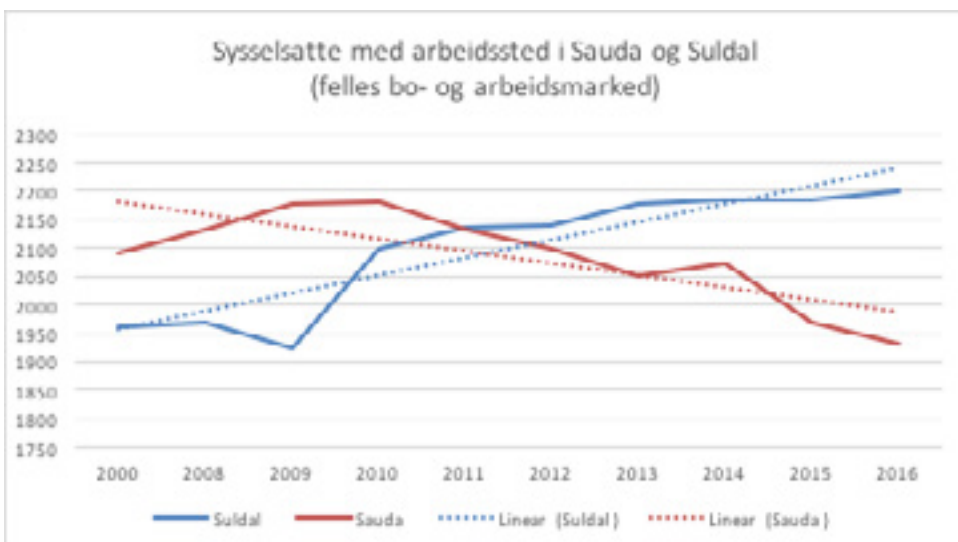
Den viktigste effekten av å skape nye resultater må være:

1.

Langvarig og kontinuerlig reduksjon i arbeidsplasser og folketall stopper opp.

2.

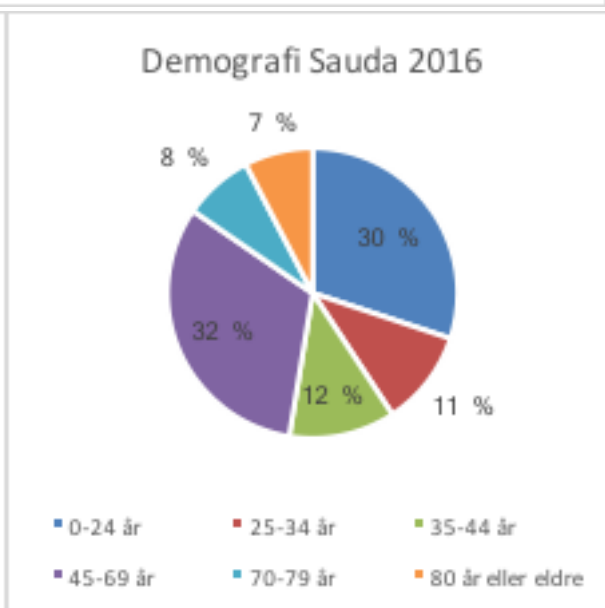
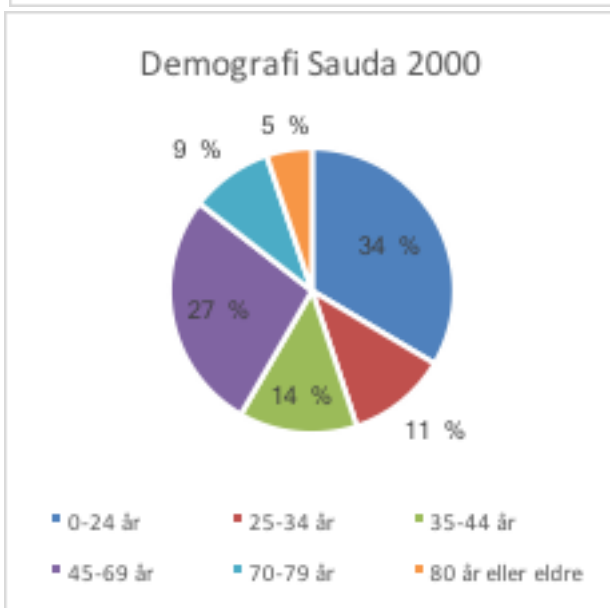
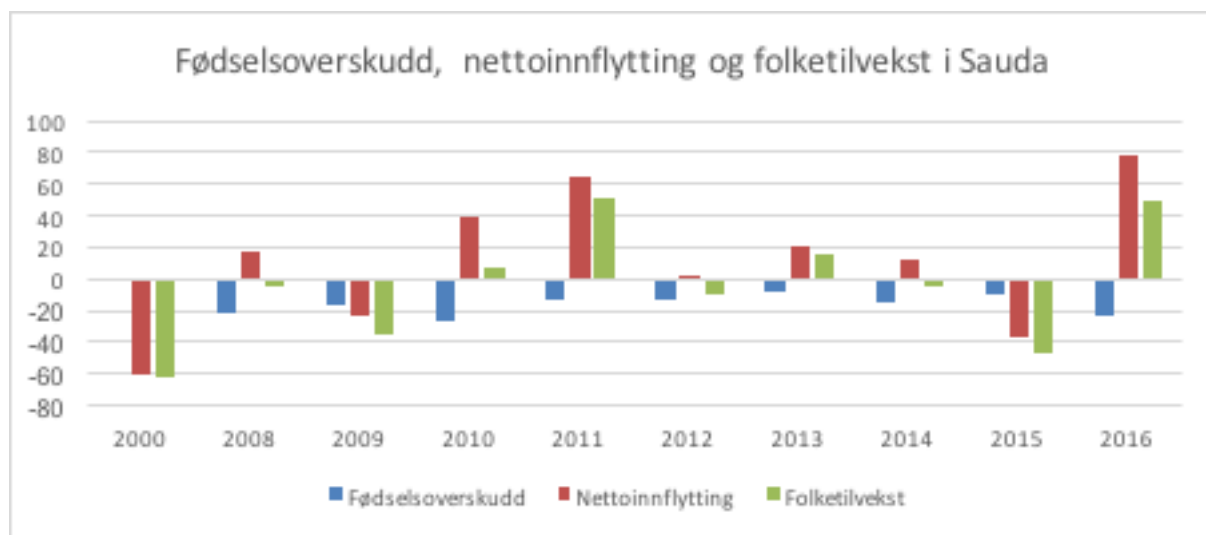
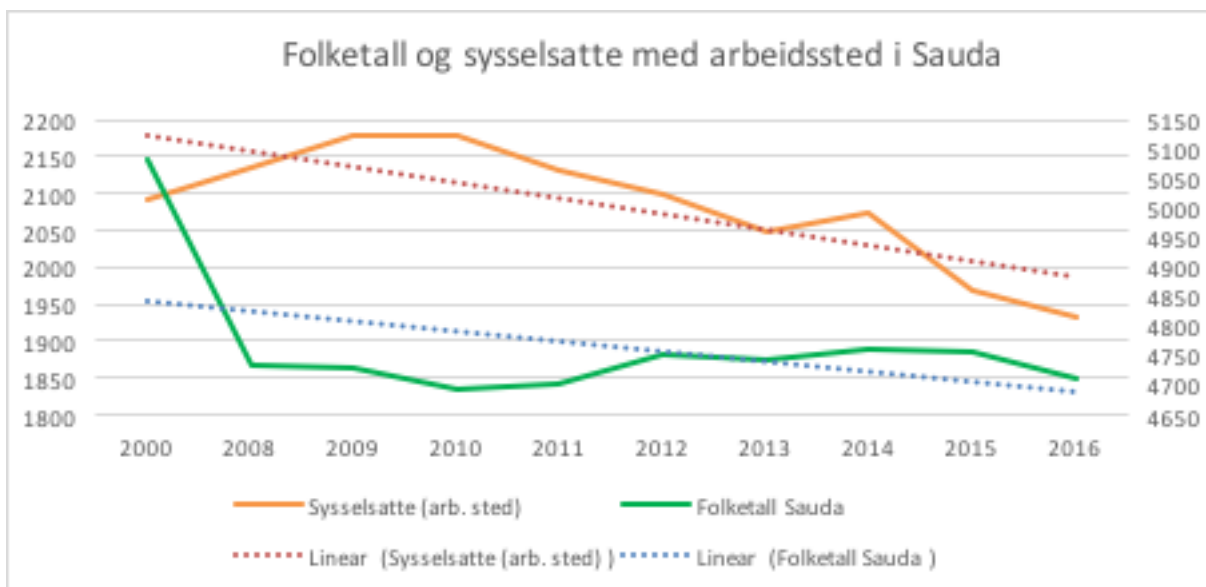
Sauda og felles- bo og arbeidsmarked indre Ryfylke opplever generell vekst og økt verdiskaping i virksomheter

Statistikken viser endringer i antall sysselsatte i felles bo- og arbeidsmarked indre Ryfylke fra 2008 til 2015.

Viktig sammenheng er:

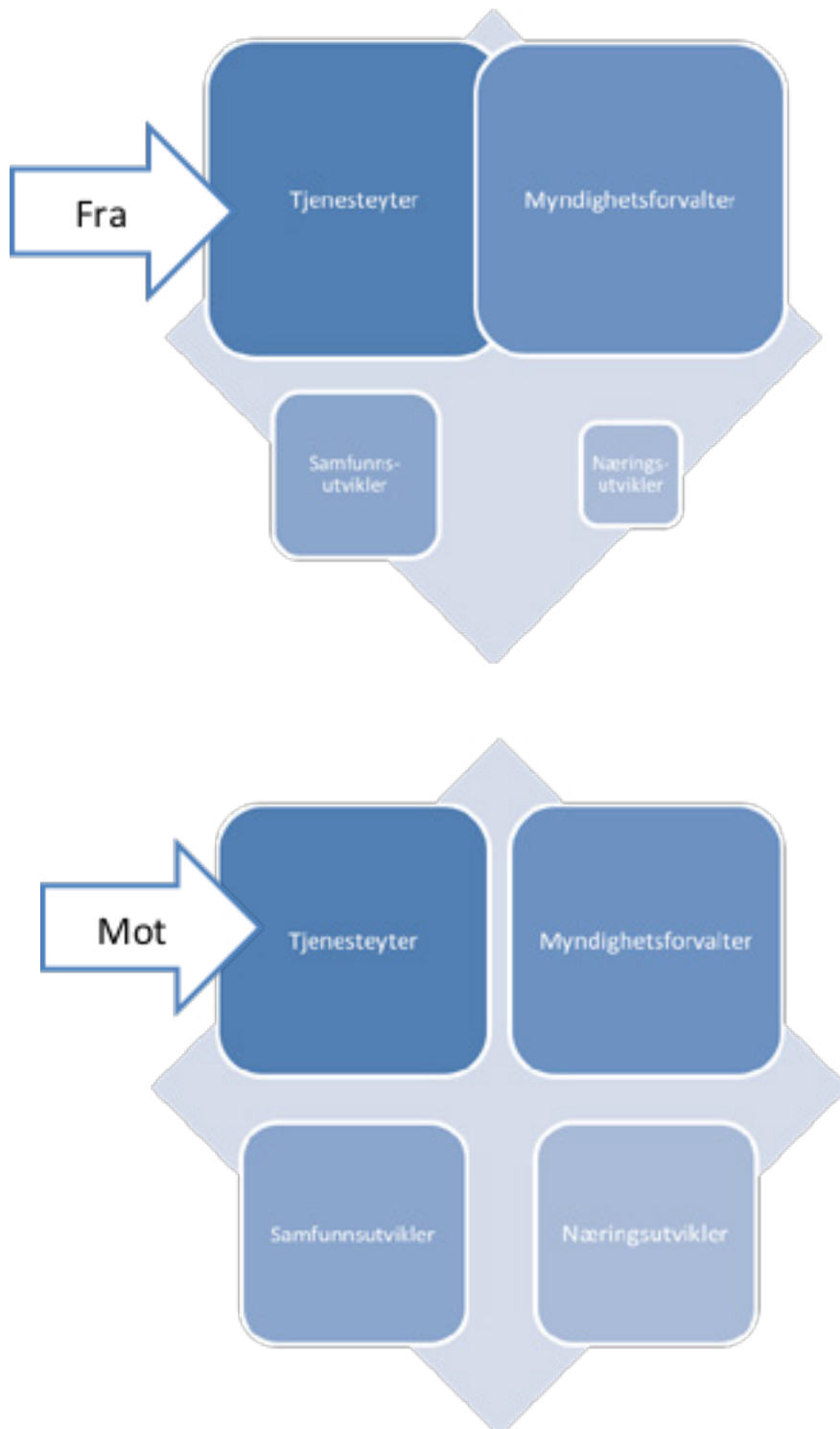
Arbeidsplass = innbygger = forbruker = skatteyter = deltaker = samfunnsutviklingsressurs.

Kilde: www.ssb.no

2. Sauda kommune - ulike roller

Sauda kommune har ulike roller. Rollene som tjenesteleverandør og myndighetsutøver har vært de dominerende rollene i Sauda kommune. Formålet nå er å styrke kommunen sin rolle som samfunnsutvikler og næringsutvikler.

2.1 Konkretisering av ny rolle

Sauda skal i tillegg til rollen som god tjenesteyter og troverdig myndighetsutøver sterkere fylle rollen som profesjonell nærings- og samfunnsutvikler. Det betyr å være en næringsvennlig kommune i samspill med næringslivet som er god til å gripe vekstmuligheter som byr seg.

I NY ROLLE VIL KOMMUNEN:

- være aktiv pådriver og tilrettelegger for vekst og utvikling i eksisterende næringsliv
- bidra til nyskaping, knoppskyting og nyetableringer gjennom oppmuntring, veiledning strategisk samarbeid, god samhandling og målrettet tilrettelegging
- være en aktiv lokal og regional utviklingsaktør
- sikre kompetanse, kapital og kapasitet for å nå mål for samfunns- og næringsutvikling

Kommunen sine politikere og medarbeidere skal bidra til å realisere aktiv og ambisiøs samfunns- og næringsutvikling.

Sauda kommune skal i ny rolle være både tilrettelegger og utfører av samfunns- og næringsutviklingsarbeidet. Gjennom lokale og regionale partnerskap og demokratisk styring skal det utvikles kompetanse, kapasitet og gjennomføringskraft på valgte satsingsområder.

2.2 Måleområder nærings- og samfunnsutvikling

Strategisk næringsplan for Sauda skal bidra til å nå resultater innenfor en rekke områder. Tiltak skal bidra til å nå visjonen for arbeidet som er: «Meir i Sauda – fleire i Sauda». De konkrete målområdene er prioritert og avgrenset til:

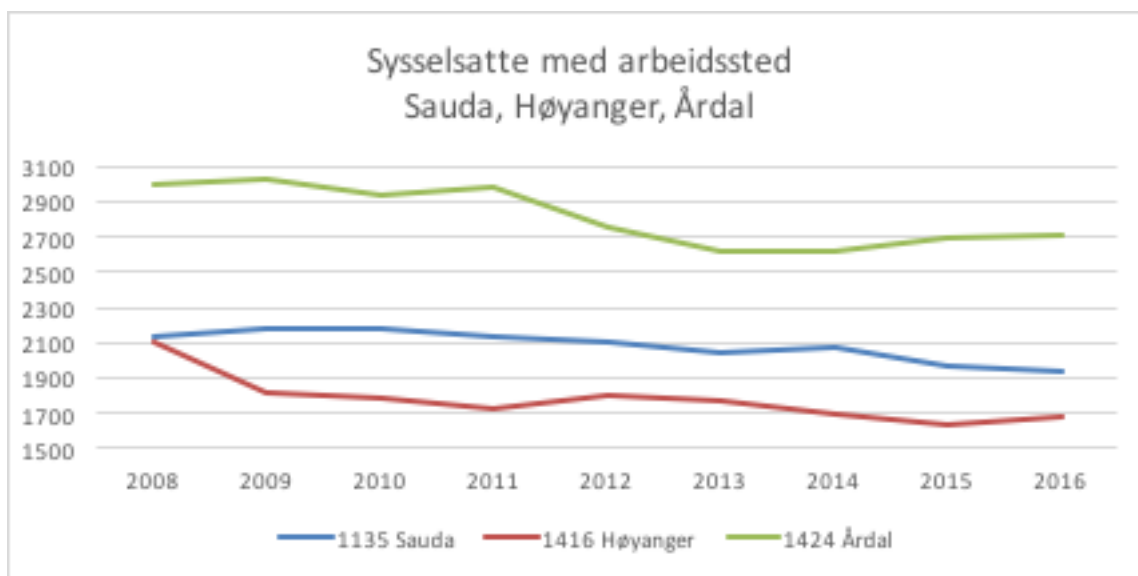
DE KONKRETE MÅLOMRÅDENE ER PRIORITERT OG AVGRENSET TIL:

1. Verdiskaping i eksisterende virksomheter målt i sysselsatte og omsetning
2. Antall sysselsatte totalt med arbeidssted i Sauda
3. Antall virksomheter totalt og tilvekst pr år i kommunen
4. Antall besøkende til Sauda

2.3 Sammenligning og referanser

Høyanger og Årdal blir brukt for å gi Sauda sin plan et sammenligningsgrunnlag. Disse kommunene er valgt fordi:

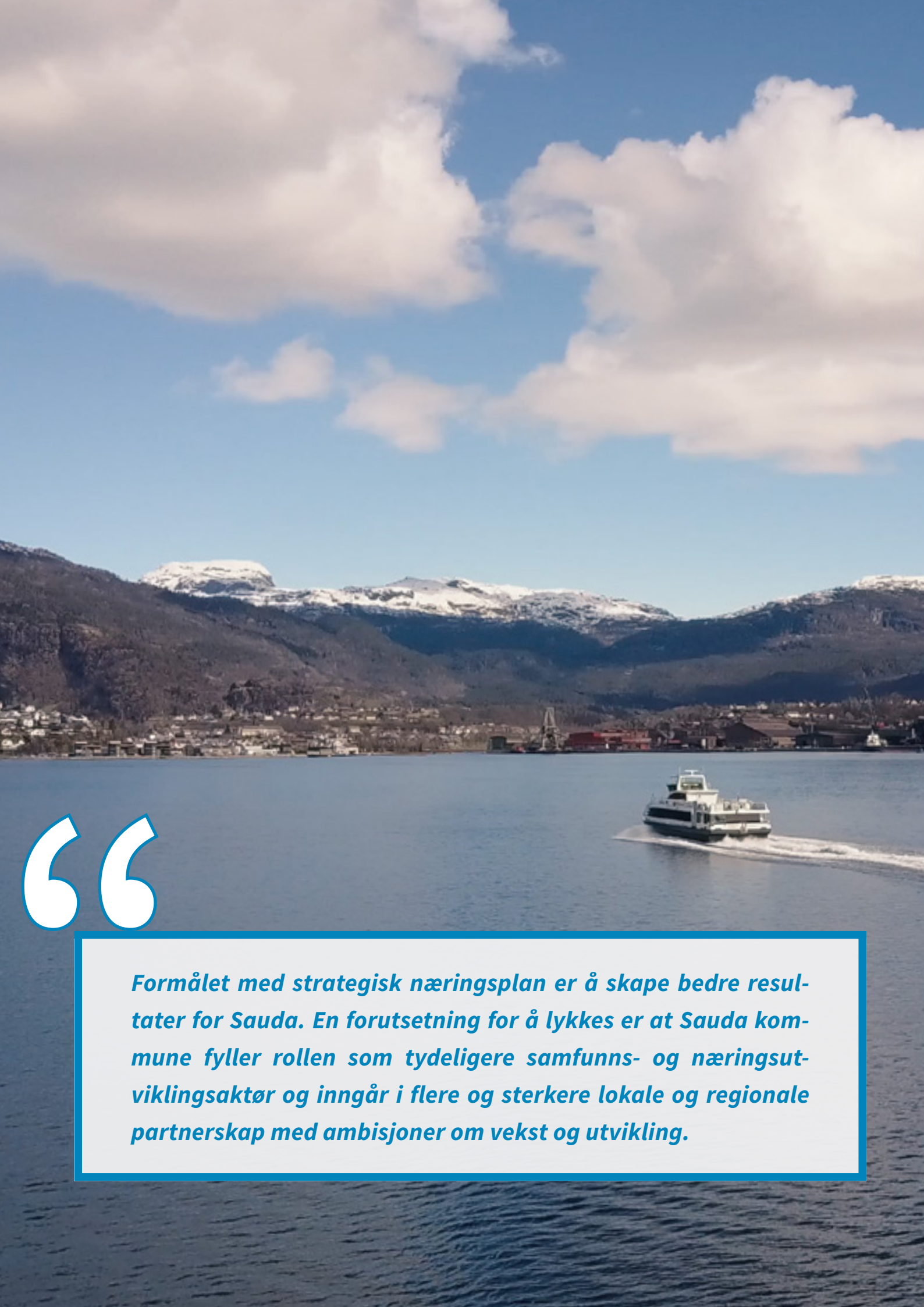
- a) De er begge industrisamfunn lignende Sauda, b) de har begge samme utfordringsbilde over samme tidsperiode, c) de er eller har nylig vært omstillingskommuner, d) de har begge jobbet frem strategiske næringsplaner.

2.4 Mål og måleindikatorer

Tema	Mål og indikatorer kort sikt (2017-2020)	Mål og indikatorer lang sikt: 2030	«Benchmarking» Høyanger/Årdal
Arbeidsplasser	<p>Minimum 2000 sysselsatte med arbeidssted Sauda innen 2020 (målt i sysselsatte arbeidssted Sauda, ssb.no)</p> <p>1 % årlig vekst i antall arbeidsplasser fra 2021</p> <p>Status 2015: 1972</p>	<p>2 200 sysselsatte med arbeidssted Sauda</p> <p>Kjennetegn: Variert arbeidsliv som rekrutterer godt blant unge kvinner og menn (indikator: søkerlister, søkertall, demografi i virksomheter)</p>	<p>Høyanger: fra 1695 sysselsatte i 2014 til 1750 i 2020. Økning på ca 3%. Mål om folketall innen 2020 og mål om antall i aldersgruppe 20-40 år</p> <p>Årdal: Stabilisere tallet på sysselsatte og legge til rette for forsiktig vekst.</p>
Antall virksomheter med en eller flere ansatte	<p>Minimum 200 virksomheter med 1 eller flere ansatte innen 2020</p> <p>Årlig vekst i antall bedrifter: min. 3</p> <p>Status 2017: 181</p>	<p>225 virksomheter med 1 eller flere ansatte</p> <p>Kjennetegn: Varierte virksomheter - både håndverk og tjenesteytende. Krav til ulik kompetanse, men størst økning innen kompetansekrevene, stedsuavhengig virksomhet som er attraktiv på unge kvinner og menn.</p>	<p>Høyanger: Mer allsidig næringsliv, flere spin-offs fra eksisterende næringsliv. Økt innovasjonsevne, tiltrekke seg attraktiv kompetanse.</p> <p>Årdal: Mer variert næringsstruktur enn før.</p>
Besøkende	<p>2% samlet årlig vekst i besøkende til Sauda fra 2017-2020 målt i:</p> <ol style="list-style-type: none"> Besøk Sauda Skisenter 2016: 23.700 Besøk Almannajuvet 2016 = ca. 3.000 Besøk utebadeanlegg 2016= 30.600 <p>Min 3% årlig vekst i sysselsatte i besøksrelaterte virksomheter pr. år fra 2021 (ssb.no 17 grupper)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Servering og overnatting - Bygg- og anlegg - Varehandel 	<p>100% flere besøkende i Sauda sammenlignet med 2016</p> <p>50% flere sysselsatte innen servering og overnatting, bygg- og anlegg, varehandel sammenlignet med 2016.</p>	<p>Høyanger: Skal gi gode opplevelser til fastboende og besøkende (egne mål for reiseliv i egen reiselivsplan). Egen handlingsplan med årlige mål.</p> <p>Årdal: Legge til rette for at Årdal blir et hel-års reisemål innen opplevelses- og kulturturisme. Egen reiselivsstrategi. Egen Handlingsplan med årlige mål.</p>

“

Formålet med strategisk næringsplan er å skape bedre resultater for Sauda. En forutsetning for å lykkes er at Sauda kommune fyller rollen som tydeligere samfunns- og næringsutviklingsaktør og inngår i flere og sterkere lokale og regionale partnerskap med ambisjoner om vekst og utvikling.

3 Styrker og svakheter

- trusler og muligheter for Sauda

3.1 Oversikt vilkår Sauda

STYRKER

- Kompakt by-struktur
- Korte avstander internt i kommunen
- Fjell og fjord med kort veg til varierte naturområder
- Rekreasjon vinter
- Rekreasjon sommer
- Godt utviklet offentlig tjenestetilbud
- Godt utvalg innen service- og handelstilbud
- Gode bokvaliteter
- Tradisjoner og kompetanse innen kraft- og industri
- Sauda-ambassadører

SVAKHETER

- Avstand til regionsenter/byer/flyplass
- Kommunikasjoner og samferdsel
- Ensidig næringsliv (industri-privat-menn / helse-offentlig-kvinner)
- Negativ arbeidsplassutvikling over lang tid
- Negativ folketallsutvikling over lang tid
- Utvikling kommuneøkonomi
- Demografi (eldre - unge)
- Del av lite og avgrenset bo- og arbeidsmarked
- Svak kultur for entreprenørskap
- Lav risikovilje
- Begrenset tilgang på risikokapital
- Begrenset nøkkelkompetanse for innovasjon
- Svake nettverk og allianser

TRUSLER

- Nedgang i antall arbeidsplasser og redusert folketall.
- Store og direkte avhengigheter mellom virksomheter som sysselsetter mange (stor andel virksomhet med intern avhengighet, for eksempel Eramet-leverandører, innbyggertall-undervisning/helse og omsorg, klima/vær-skisenter/importelever vgs/overnatting/hytter osv.)
- Evne til å møte krav til offentlig tjenesteyting
- Svak utvikling innen samferdsel og infrastruktur, dvs. forverret kommunikasjoner og samferdsel
- Få regionale og strategiske partnerskap (står alene i mye)
- Klimaendringer (besøksnæringer)

MULIGHETER

- Avstands- og stedsuavhengig arbeidsliv
- Filial-etableringer
- Samlokalisering i nærings- og kompetansemiljø
- Digitalisering og teknologiutvikling
- Ny grønn kraftkrevende virksomhet (stor tilgang på areal og energi)
- Strategiske og langsiktige allianser
- Regionalt reiseliv (Preikestolen – Sauda – Trolltunga)
- Utvikling av ferdigheter og kompetanse innen entreprenørskap
- Behovsstyrt kompetanseutvikling for økt konkurransekraft
- Nye arbeidsmåter og samarbeidsformer mellom private, offentlige og ideelle

Oppsummering viktigste fremmere og hemmere for utvikling i Sauda

	Beskrivelse	Bruk / håndtering
Fremmere	<p>Kompakt og komplett samfunn med små avstander</p> <p>Sentral og god posisjon i regionalt reiselivsperspektiv med gode kultur- og naturressurser.</p> <p>Kraft, energi og industrimiljø</p>	<p>Bevare og styrke tilbud og tjenester. Sikre region-posisjon og strategiske regionale samarbeidskonstellasjoner. Definere og videreutvikle som by.</p> <p>Sterke regionale partnerskap for reiseliv. Utvikle verdiskapningsmodeller sammen med andre for et helårs reiseliv</p> <p>Etablere ny grønn kraftkrevende virksomhet. Bruk av kraft, energi og industrikompetanse til utvikling av nye produkter og tjenester</p>
Hemmere	<p>Begrenset bo- og arbeidsmarked med stor avstand til storby-funksjoner og markeder for varer og tjenester.</p> <p>Kompetanse og evne til utvikling av konkurransedyktig næringsliv og velferdstjenester</p>	<p>Redusere sårbarhet, risiko og relevans av beliggenhet (digitalisering, infrastruktur, attraktivitet som annerledes).</p> <p>Kompetanseutvikling, nye arbeidsmodeller og strategiske partnerskap.</p>

3.2 Føringer for valg av prioriteringer

Gjennom omstillingsarbeidet fra 2013 og i åpent temamøte om strategisk næringsutvikling på Sauda vidaregåande skule i november 2016 har nærings- og samfunnsliv gitt innspill til valg og prioriteringer for strategisk nærings- og samfunnsutvikling i Sauda fremover. Det er:

- Definere og kommunisere tydelig hva Sauda skal satse på for å nå mål
- Definere og kommunisere tydelig hva Sauda ikke skal satse på
- Definere samarbeidspartnere og roller i næringsutviklingsarbeidet med oppgavefordeling
  - Lokalt
  - Regionalt
  - Nasjonalt
- Prioritere prosesser og tiltak med høy sannsynlighet for reell vekst i arbeidsplasser på kort og lang sikt
- Bidra til å sette virksomheter i stand til å lykkes med egne vekstplaner alene eller sammen med andre
- Stille tydelige krav og følge opp virksomheter
- Samhandle med nærings- og samfunnsliv gjennom ulike samarbeidsmodeller som f.eks. prosjekt, partnerskap, OPS (offentlig – privat samarbeid) og former for eierskap

3.3 Hovedstrategier med tiltak

Hovedstrategiene er utformet for sikre måloppnåelse. Strategiene skal også bidra til å avklare forventninger og styre aktiviteter og ressurser.

REALISERE VEKSTPOTENSIAL

Ressursinnsats: 70%

Samhandling med virksomheter med ambisjon om målbar og sannsynliggjort vekst i aktivitet og arbeidsplasser gjennom utvikling av nye tjenester, produkter, partnerskap eller ekspansjon til nye markeder. Gripe sjanser som byr seg for vekst og utvikling, både privat, offentlig, ideelt og i kombinasjoner.

- Forvalte, utvikle og realisere næringsareal
- Skape møteplasser med konkrete mål om kvalifisering til utviklingsressurser og -støtte
- Måltrettet nettverks- og partnerskapsutvikling
- Bidra til å kvalitetssikre prosjekter og planer
- Være døråpner og tilrettelegger for aktiviteter overfor myndigheter og virkemiddelapparat
- Være døråpner og formidle nettverk i kompetanse- og investormiljøer
- Styrke verktøy for lokal næringsutvikling
- Sikre offentlig-private samarbeider som realiserer både kommersiell og ideell vekst og utvikling

SIKRE OG BEVARE

Ressursinnsats: 20%

Samhandling med virksomheter med ambisjon om å holde stand, sikre aktivitetsnivå arbeidsplasser.

- Dialog
- Næringsvennlig kommune
- Skape generelle møteplasser for drøfting av vilkår for drift og utvikling

STØTTE OG KOORDINERE

Ressursinnsats: 10%

Samhandling med virksomheter som driver egen utvikling pga. størrelse, eksternt eierskap eller organisering og som har eller vil utvikle samfunnsansvar som bidrar til samfunnsutvikling lokalt

- Dialog
- Næringsvennlig kommune,
- Skape generelle møteplasser for drøfting av vilkår for drift og utvikling
- Skape vilkår for at virksomhetene kan lykkes med uttrykt samfunnsansvar
- Yte støtte til konsernstrategier som sikrer tilstedeværelse og utvikling i Sauda

«Benchmarking» Satsingsområder med strategier Årdal (bedrift, bo, besøk-modellen) ligger til grunn

KOMPETANSEUTVIKLING OG INNOVASJON

Legge til rette for å fremje kompetanse-utvikling blant elevar, befolkning og næringsliv. Slik vil kommunen legge grunnlag for å tilby næringslivet etterspurt, kompetent arbeidskraft.

EITT SAMFUNN

Utvikle «eitt samfunn» ved å forsterke og vidareutvikle bygdene Årdalstangen og Øvre Årdal sine særtrekk, ved å bygge ein sterkare identitet til Årdal, og ved å kartlegge og forvalte omdømmet til kommunen som geografisk stad.

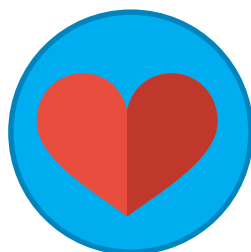
LØNSAME ARBEIDSPASSAR

Legge til rette for å skape lønsame arbeidsplassar. Gjennom å arbeide for næringsutvikling, både ved å vere ein god vertskommune for eksisterande industri og anna næringsliv, ved å legge til rette for knoppskyting og gründerverksemd, og ved å vere aktiv ift potensielle etableringar.

REISELIV

Legge til rette for utvikling av Årdal som heilårlig reiselivsmål innan opplevingsturisme (og kulturisme).

HELSE

Vere ein aktiv medspelar for utviklar av helse som ny/tyngre næring i Årdal - kopla opp mot reiseliv/aktivitet.

«Benchmarking» Satsingsområder og strategier Høyanger (bedrift, bo, besøk-modellen ligger til grunn):

Utviklingsprogram

Kraftfullt Næringsliv

Mål:

Høyanger skal utvikle eksisterende næringsliv, samt utvikle ny næring med fokus på det “grøne skiftet”

Det skal være minst 1 750 arbeidsplasser i Høyanger innan utgangen av 2020 (1 695 arbeidsplasser i 2014)

Bu i Høyanger

Mål:

Høyanger skal vere ein attraktiv bustadkommune.

Det skal vere 4 300 innbyggjarar innan utgangen av 2020 (4 169 i 2014) Det skal være 470 innbyggjarar i aldersgruppa 20-40 (427 i 2014)

Kraftfullt Næringsliv

Mål:

Høyanger skal gi gode opplevingar til innbyggjarar og besøkande.

Måla skal utarbeidast i forbindelse med utvikling av reiselivsplanen for kommunen.

4 Satningsområder

4.1 Satningsområder definert gjennom regionalt omstillingsprogram Sauda

Regionalt omstillingsprogram i Sauda har gjennom flere prosesser utviklet og definert satsingsområder for Sauda. For å øke sjanser for gjennombrudd og gevinstrealisering vil kommunen overlapp og videreføre satsingsområdene i sitt nærings- og samfunnsutviklingsarbeid.

Vekst i eksisterende næringsliv

Utvikle nye arbeidsplasser og sikre eksisterende

Sikre større og flere investeringer i Sauda ved lokalt og regionalt næringsliv

Etablere flere og sterkere partnerskap konkretisert i flere og større utviklingsprosjekter

Oppgaver som må løses

- Finne vekstmuligheter og -ambisjoner i lokalt nærings- og samfunnsliv
- Kartlegge muligheter, krav og potensielle partnerskap lokalt og regionalt
- Velge og prioritere case for oppfølging
- Bidra til å sette mål og velge tiltak
- Bidra til organisering, kompetanseutvikling og finansiering
- Etablere lokale og regionale samarbeidsmodeller
- Effektiv kommunal saksbehandling med høg kvalitet
- Støtte gjennomføring og koordinere aktiviteter
- Lobby- og påvirkningsarbeid

Handel og reiseliv

Gjøre Sauda til et mer attraktivt reisemål med vekst i besøk hele året

Få bærekraftig reiselivsutvikling gjennom flere lokale og regionale utviklingsprosjekter

Få betydelige vekst i sysselsetting og lønnsomhet innen handels- og reiselivsnæringer

Datasenter og annen energiforedlende virksomhet

Realisere attraktive prospekt for etablering av datasenter i Sauda og regionen

Tilrettelegge nye næringsarealer som møter bransjekrav

Markedsføring som gir etablering av en eller flere energiforedlende virksomheter

Bidra til bedre vilkår for energiforedlende virksomheter lokalt, regionalt og nasjonalt

5 Organisering og finansiering

- Kommunalt foretak (KF) for næringsutvikling skal utøve strategisk næringsarbeid for Sauda kommune
- KF kjører mål-prosesser og utarbeider forslag til årlige handlingsplaner for strategisk næringsarbeid i Sauda kommune
- Sauda kommunestyre vedtar vedtekter for KF og vedtar årlige handlingsplaner og budsjett
- KF definerer kompetanse- og ressursbehov for å løse oppgaver og nå mål
- Ressursbehov defineres og beskrives slik

Mål – tiltak:

- Årlig handlingsplan med budsjett

Finansiering:

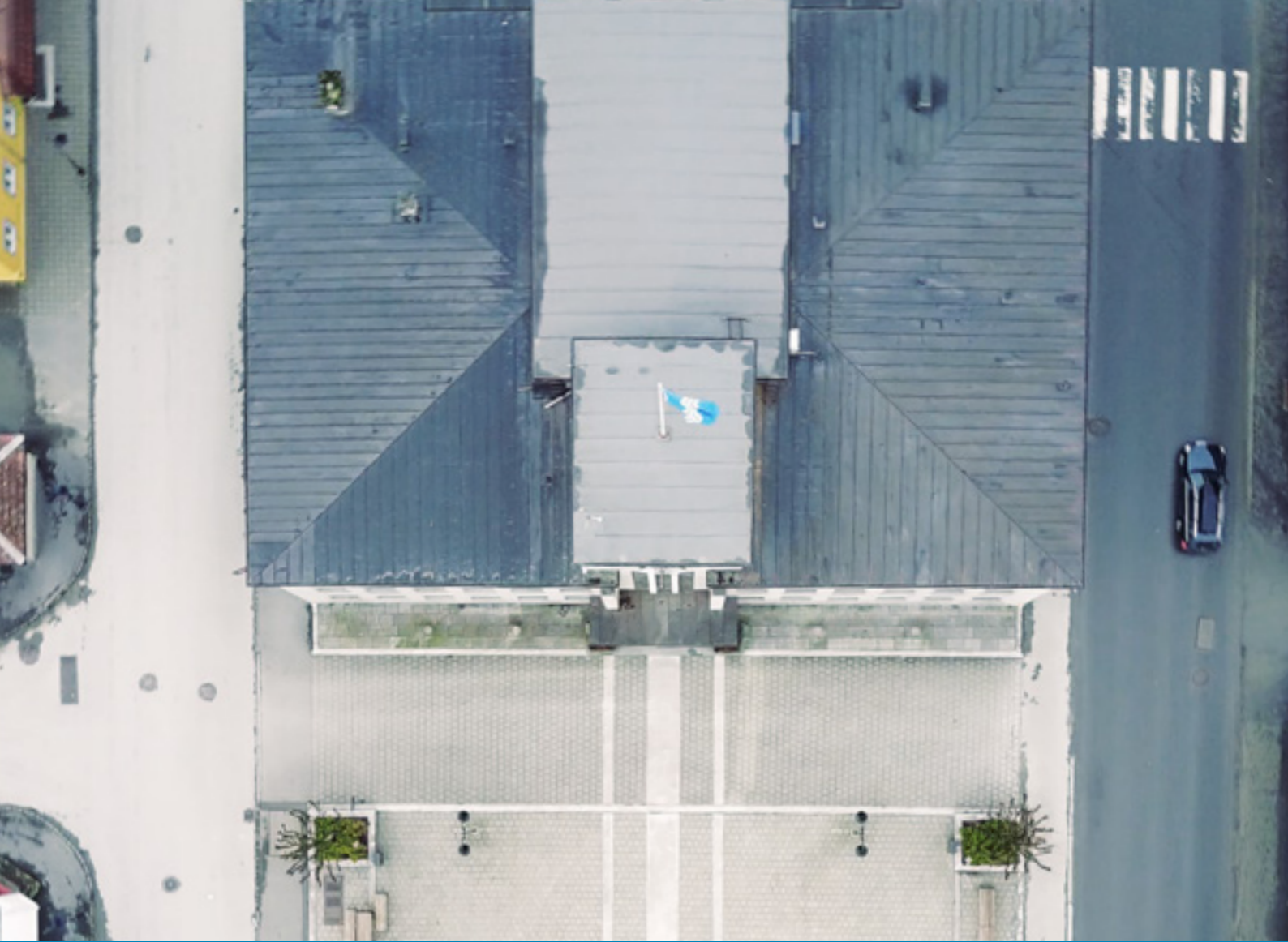
- Egen finansiering, egeninnsats, partnerinnsats, tilførte midler

Vedlegg

1. - Handlingsplan for 2017

Sauda kommune